

In het voetspoor van de koningin

Oeganda | Anno 2016

Zaterdag 16 juli | Lake Papaya – Queen Elizabeth National Park..... 2
Zondag 17 juli | Queen Elizabeth National Park..... 7
Maandag 18 juli | Queen Elizabeth National Park..... 22

Zaterdag 16 juli | Lake Papaya – Queen Elizabeth National Park

Met ruim 1 900 km² is *Queen Elizabeth National Park* één van de grootste parken van het land. Maar ook het drukste en het meest bezochte, legt chauffeur Richard uit, terwijl we pal zuidwaarts onze volgende bestemming opzoeken. Oorspronkelijk was dit *Kazinga National Park*, maar toen de Britse koningin Elizabeth II in 1954 op bezoek kwam, vonden ze het nodig het park naar haar te vernoemen.

Aan dat geintje kwam een einde toen de dictator zijn biezen moest pakken

Een grote verscheidenheid aan biotopen vind je er – savanne, wouden, bergkloven, meren, moerassen, oibossen... Dus ook een grote verscheidenheid aan dieren, houdt Richard ons voor.

Twee meren domineren er de omgeving. Het grootste daarvan is Lake Edward, met 2 325 km² ongeveer zo groot als de provincie Limburg. Pal op de grens ligt het, het is dus deels Congolees, deels Oegandees. In 1973 wist Idi Amin zijn collega Mobutu ervan te overtuigen om het meer voortaan Lake Idi Amin te noemen. Aan dat geintje kwam reeds in 1979 een einde toen de dictator zijn biezen moest pakken.

Daarmee vergeleken is Lake George het kleine broertje. Via het Kazingakanaal, een vrij rechte maar natuurlijke waterweg, is het met grote broer verbonden – als een reusachtige halter met twee ongelijke gewichten.

In Oeganda mag een man inderdaad meerdere vrouwen huwen, antwoordt Richard op onze vraag. Maar een goed idee vindt hij dat

niet – noch financieel, noch praktisch. Gebruikelijk is het ook al niet meer. Als het uitzonderlijk toch voorkomt, is dat meestal bij moslims.

Overigens zal een man hier zijn vrouw verstoren als ze hem geen kinderen schenkt. Kost en inwonen krijgen zonder daar een tegenprestatie voor te leveren, dat is immers onaanvaardbaar, nietwaar.

Voorlopig blijven we echter op onze honger zitten

In de nevelige verte aan onze rechterkant ontwaren we vage uitlopers van het Rwenzorigebied, één van de grootste bergketens in Afrika. Daar moet zich ook de 5 109 m hoge Mount Stanley bevinden, de hoogste

piek van Oeganda en één van de weinige Afrikaanse bergtoppen met eeuwige sneeuw.

Even na drie houden we halt in Kasese. Abazu

roepen de kinderen ons na – blanke mensen. Moza wordt dat als je alleen bent.

Het zat er al een tijdje aan te komen, maar

even na vier is het zo ver – we kruisen de denkbeeldige lijn die de evenaar vormt. Het is er druk, iedereen wil op de foto, bij voorkeur met enkele ledematen in het noordelijke halfrond en enkele in het zuidelijke.

Twee autocars lossen een vracht studenten. Allemaal jongens uit het secundair onderwijs zijn het, één groep bestaat uitsluitend uit priesterseminarierstudenten. Te midden van de drukte probeert een jongen in Ronaldo-T-shirt – nummer 7, jawel – vruchteloos zijn ge-roosterde maïskolven aan de man te brengen.

Dat betekent dat we in Queen Elizabeth National Park beland zijn – en we hadden het niet eens door. Nog een ommetje langs Crater Gate om de entreegelden te regelen, en dan gaat het stante pede naar de vlakte van

Kasenyi, het oostelijk deel van het park. Naar verluidt de perfecte omgeving voor een klassieke Afrikaanse safari, met kobs, leeuwen, olifanten... bij de vleet.

Voorlopig blijven we echter op onze honger zitten. Terwijl de lage zon de schemering boven de savanne inluidt, ervaren we niet meer dan een onwezenlijke leegte tussen de acacia's en de euforbia's – enkele eenzame kobs niet te na gesproken.

Aarzelend sturen onze chauffeurs Richard en David hun jeeps over de zandpistes, voortdurend overleggen ze. Ook de andere safaribusjes weten zich kennelijk geen raad. Het gerucht doet de ronde dat ergens een luipaard gespot zou zijn – de enige van de *Big Five* die we nog niet gezien hebben.

Op de traditionele paargrond van de kobs is het nog vrij rustig. Het zijn de wijfjes die de locatie van zulke paargronden vastleggen. Laag gras zonder bomen of struiken, dat is hun belangrijkste criterium. Dan zie je eventuele roofdieren van ver aankomen. Een

Traditionele paargrond van de kobs

leeuw op visite, dat kan je immers niet hebben als je rustig staat te rampetampen.

Darwin op z'n best

Een dozijn mannetjes is er klaar voor. Vol verwachting en met veel goesting zijn ze opgedaagd, aangetrokken door de geur van vrouwelijke urine waarmee de wijfjes het terrein vooraf gemarkeerd hebben. Met schrille alarmkreten houden ze elkaar alert.

Een handvol wijfjes heeft zijn opwachting reeds gemaakt. Gretig willen enkele mannetjes meteen aan de slag, maar de wijfjes sturen hen wandelen.

Straks, als de avond valt en het drukker wordt, zal de *lekking* beginnen. De mannetjes zullen met elkaar een robbertje vechten om te bepalen wie mag paren en wie niet, terwijl de wijfjes de kat uit de boom kijken. Een lange uitputtingsslag wordt het, alleen de allersterksten zullen overeind blijven en nog voldoende kracht overhouden om te paren. Dan pas zullen de wijfjes aantreden en zich met genoeg laten dekken, in de wetenschap zich van een sterk nageslacht te verzekeren – Darwin op z'n best.

Aan enkele buffels is dat bronstig gedoe niet

Buffels

Roodkeelfrankolijn

Bruine slangenarend

besteed. Met z'n drieën liggen ze lui in een poel, bijna volledig in de modder ondergedompeld. Hoofd en horens zijn tot één grijze, vormloze massa geworden. Met half dichtgeknepen ogen turen ze van onder de smurrie in het rond. Een nijlpaard heeft de aanpalende modderpoel voor zich alleen.

Op een kleine termietenheuvel staat een roodkeelfrankolijn parmantig op de uitkijk. Dat is niet het gewone doen van deze grijze fazantachtige met rode poten en rode vlek op de keel. Doorgaans is het de geborgenheid van het struikgewas die zijn voorkeur

geniet.

Dichter bij [Lake George](#) dartelen enkele bruine muisvogels in de struiken, op zoek naar fruit, knoppen en jonge scheuten. Erg beweeglijk zijn ze, hun lange, stijve staarten zwiepen in het rond. Maar hun grappig kuifje krijgen we amper te zien.

Rond een boom hebben zich enkele jeeps verzameld. Dat groeit al snel uit tot een half dozijn, want tussen het gebladerte zou zich een luipaard schuilhouden. Met wat geluk zullen we hem zijn schuilplaats zien verlaten

om in de avondschemering op jacht te gaan. Stilletjes zetten we ons op de uitkijk.

Dat is buiten de waard gerekend, in dit geval een stel jeugdige Amerikanen. Erg veel pret hebben ze in hun safari-jeep, en dat gaat met joelen en schaterlachen gepaard. Een beetje luipaard denkt dan wel tweemaal na vóór- eer zich op open terrein te begeven. Mis- noegd zet Richard de terugweg in.

Een bruine slangenarend kijkt van op een verre euforbia over de savanne uit. Zijn naam getrouw, heeft hij het vooral op slangen ge- munt. Zelfs grote, giftige exemplaren zijn niet veilig voor hem. Alsof ze zich van het gevaar bewust is, ritselt naast de jeep een adder door het zand weg en verdwijnt pijlsnel in het gras.

Even na zeven staan we voor [Katunguru Gate](#), één van de toegangen tot het westelijk deel van het park. Hand over hand legt de duisternis beslag op de savanne. Zowat drie kwartier duurt het nog vooraleer we in de verte de fonkelende lichtjes van [Mweya Sa- fari Lodge](#) ontwaren.

De populairste toeristische bestemming van Oeganda noemen ze zich hier. Alle comfort is aanwezig, op het luxueuze af. Maar wat een drukte. Terwijl we onze papillot met tilapia openvouwen, denken we met een tikkeltje weemoed terug aan de heerlijke kleinschalig- heid van *Papaya Lake Lodge*.

[Top](#)

Zondag 17 juli | Queen Elizabeth National Park

Het oudste park van Oeganda is dit, legt Richard uit, terwijl we even na half zeven over de smalle heuvelkam rijden die het schiereiland van Mweya met de vlakte van Kazinga verbindt. In de diepe duisternis links van ons moet zich een uitloper van het [Edwardmeer](#) bevinden, rechts het [Kazingakanaal](#).

Eeuwenlang woonden hier mensen. Maar in het begin van de vorige eeuw maakte de tseetseevlieg hun het leven onmogelijk – net zoals in het meer noordelijk gelegen [Murichison Falls](#). Zich elders vestigen was de enige optie. Jaren later, toen de tseetsee-epidemie bedwongen leek, konden ze naar hun dorpen terugkeren.

In tegenstelling tot het meer afgelegen Murichison Falls tolereert de overheid hier dus een beperkte menselijke aanwezigheid.

Maar jagen mogen ze er uiteraard niet, aldus Richard. Vissen wel, zolang ze de kleintjes maar met rust laten.

Doodgemoedereerd loopt een olifant in het schemerduister over de zandpiste voor ons uit. Een solitair mannetje is het. Even later gaat hij langs het pad aan bomen staan knabbelen. Natuurlijke vijanden heeft hij niet, hij kan gemakkelijk 75 worden – dat hangt van zijn kiezen af, zoals we ondertussen weten.

Buffels in een vrijgezallengroep hebben geen toekomst meer, antilopen in een vrijgezallengroep zijn precies de toekomst

---

Ook een eenzame oude buffel staat aan de struiken te knabbelen. Een mannetje is het, ongetwijfeld door jonge buffels uit de kudde

gejaagd zodra hij aan de verdediging van de kudde niet meer kon bijdragen. Kost en inwonen krijgen zonder daar een tegenprestatie voor te leveren, dat is immers onaanvaardbaar, nietwaar.

Doorgaans vormen zulke mannetjes een vrijgezallengroep. Getraumatiseerd door de verdrijving, volledig op zichzelf aangewezen en gefrustreerd door het feit dat ze niet meer kunnen paren, zijn ze uiterst gevaarlijk.

Heel anders is dat bij antilopen. Een vrijgezallengroep is daar uit *jonge* mannetjes samengesteld. Zodra ze geslachtsrijp zijn, vormen ze immers een bedreiging voor het paarmopolie van het leidende mannetje en worden ze uit de harem verstoten. Ooit zullen ze op hun beurt een harem verwerven, wellicht door een ouder mannetje van zijn troon te

stoten.

Buffels in een vrijgezallengroep hebben dus geen toekomst meer, besluit Richard in een filosofische bui, terwijl antilopen in een vrijgezallengroep precies de toekomst *zijn*.

Volkomen onverwacht stoten we op twee jonge leeuwinnen die op kale grond tussen struiken liggen te rusten. Nauwelijks zichtbaar blijkt er nog een derde in de struiken te slapen.

Als sfinxen overschouwen ze de omgeving, likken hun voorpoten schoon, krabben achter hun oor, geeuwen zeer aanstekelijk. Of rollen zich op hun rug, wat onweerlegbaar tot het inzicht leidt dat het geen wijfjes, maar mannetjes zijn.

Het idyllisch tafereel kan niet verhelen dat

het er voor de leeuwenpopulatie in Afrika niet al te best uitziet. Minder dan 20 000 waren er in 2015 – een daling met 42 % sedert 1993.

---

*Als sfinxen overschouwen
ze de omgeving*

Een vaste paartijd kennen leeuwen niet. Wel is het vaak zo dat in een groep alle leeuwinnen op hetzelfde ogenblik bronstig zijn. De welpen – twee tot vier per worp – worden dan ook min of meer gelijktijdig geboren. Leeuwinnen kunnen dus samen op het kroost passen, en zelfs elkaars welpen zogen – erg handig als je tussendoor geregeld op jacht moet.

Toch wordt gemiddeld slechts één welp op vier ouder dan twee jaar. Aanvankelijk zijn ze immers erg weerloos. Pas op het einde van

de derde week kunnen ze lopen, de eerste week zijn ze zelfs blind. Een makkelijke prooi voor andere roofdieren dus. En een leeuw die de harem van een andere leeuw inpikt, zal meteen alle welpen jonger dan twee jaar doden. Maar als hij eenmaal volwassen is, kan een leeuw tien tot vijftien jaar oud worden.

Ondertussen naderen ook de twee schoolbussen van gisteren vervaarlijk waggelend over de zandpiste, terwijl de studenten zich aan één zijde van de bus nieuwsgierig achter het raam verdringen. Op schoolreis naar leeuwen in je achtertuin – dat is eens iets anders dan de watervallen van Coö.

Tussen uitwaaiende takken van een boom hangt een reusachtig nest. Dat moet het werk van een hamerkop zijn, al is de bouwheer nergens te bespeuren. Zulke nesten meten soms meer dan anderhalve meter in

Nest van hamerkop

Olifanten

op zich. Een dominant wijfje is de onbetwiste leider. Zet zij zich in beweging, dan doet de rest dat ook. Stopt zij, dan staat iedereen stil.

Zo'n kudde is een matriarchaat op zich

Water is een permanente bekommernis voor deze dikhuiden. Meer dan tweehonderd liter gaat er elke dag door die slurf naar binnen – soms honderd liter in één teug, aldus Richard. Maar water hebben ze ook nodig om hun jongen geregeld af te koelen, gezien hun tere huid.

Dat deze olifanten op weg zijn naar het Kazingakanaal, is dan ook niet verwonderlijk.

doormeter en zijn stevig genoeg om het gewicht van een mens te torsen. Binnenin leidt een tunnel van een zestigtal centimeter naar een soort woonkamer die voldoende plaats biedt voor het koppel met zijn kuikens.

Dwangmatige nestenbouwers zijn het, die hamerkoppen – elk jaar bouwen ze er drie tot vijf. Vaak moet dat wel, want de hamerkop is een relatief kleine vogel. Als een arend of een slang zich voorgenomen heeft zijn nest in te palmen, dan staat de hamerkop machteloos en moet hij het veld ruimen.

Wat verder staat een kudde olifanten tussen de bosjes te schranzen. Alle leeftijden zijn er vertegenwoordigd – baby's, adolescenten, volwassenen. Zo'n kudde is een matriarchaat

Maar ze aarzelen. Want ze moeten de zandpiste oversteken, waar een handvol jeeps allerlei vreemde geuren en geluiden verspreiden. Ze vertrouwen het zaakje niet, ook al is er tussen twee jeeps bewust een opening van enkele tientallen meters gelaten.

Uiteindelijk waagt een olifant zijn kans en verdwijnt aan de overkant meteen tussen de eufobia's. Eén voor één volgen de anderen nu, hun aanvankelijke aarzeling zet zich snel om in een kort spurtje.

Op een boomstronk zit een koppeltje hamerkoppen, hogerop in een boom zit er nog een-tje. Met de zware snavel en de grote kuif in de nek lijkt hun kop inderdaad een beetje op een hamer – voor zover ze niet met het hoofd

Hamerkop

gedrongen tussen de schouders zitten. Liefst houden ze zich in de buurt van waterpartijen op, want ze voeden zich hoofdzakelijk met amfibieën. Mannetje en wijfje bekommeren zich samen om het kroost – eitjes uitbroeden, voedsel aandragen. Soms duurt het dan vrij lang vooraleer ze naar het nest terugkeren. Wellicht is dat de reden waarom ze zulke massieve nesten bouwen.

Aan de noordrand van de vlakte van Kazinga kijken we op het [zoutmeer van Nyamanyuka](#) neer. Buffels komen hier graag zout likken om hun mineralenbalans bij te werken. Maar ook zwavel ontbreekt niet in deze vulkanische omgeving. De naam *nyama-nyuka* verwijst immers naar de geur van rottend vlees.

Graszanger

Wenkbrauwspoorkeoek

Vogels zijn er bij de vleet, Richard identificeert ze zonder verpinken. Diep in de struiken houden zich hyperkinetische vogeltjes met een kuif en een lange staart op. Geen bruine muisvogels ditmaal, maar wel blauwnekmuisvogels. Pijlsnel vliegen ze heen en weer, te snel om er ook maar iets van waar te nemen.

Een zwarte miertapuit tippelt door losse aarde, de witte

Zwarte miertapuit

Zwartruggraszanger

schouderplek goed zichtbaar op zijn zwart gevederte. In hoog gras voelt hij zich verloren. Zijn naam getrouw is hij op mieren en termieten verlekkerd, maar rupsen of sprinkhanen versmaadt hij evenmin.

Met beide pootjes klemt een zwartruggraszanger zich aan een lange rietstengel vast. Te midden van hoog riet en gras voelt hij zich thuis. Daar zit hij

Zwartkopfiskaal

Grauwe buulbuul

Blauwe langstaartgrasspreeuw

Afrikaanse bonte kwikstaart

vooral achter insecten aan.

In tegenstelling tot wat zijn naam doet vermoeden, is de wenkbrauwspoorkeoek geen nestparasiet

Voor een klein orgelpunt zorgt een wenkbrauwspoorkeoek. Schuchter als steeds schuilt hij achter de takken van een struik, maar de fraaie bruine veren, de brede, blauwgrijze staart en de witte streep boven zijn oog ontgaan ons niet. In tegenstelling tot wat zijn naam doet vermoeden, is het geen nestparasiet. Het mannetje trekt zich de bouw van het nest aan, en zal vervolgens samen met het wijfje de eitjes uitbroeden en voor voedsel zorgen.

Half elf is het als we aan een stevig ontbijt zitten. Nu pas kan de indrukwekkende setting van de lodge tot ons doordringen. Aan onze voeten ligt het statige Kazingakanaal, ruim 700 m breed. Geruisloos zet het zijn laatste

Kazingakanaal, Edwardmeer

bocht naar het Edwardmeer in. Links scheidt een smalle kam het kanaal van het meer. De enige toegang tot het schiereiland is dat, de witgele zandpiste kronkelt er tussen de bomen.

Beneden aan de pier liggen enkele bootjes op toeristen te wachten. De bosjes tegen de helling zijn het territorium van vervetapen. Terwijl ze op de verse blaadjes knabbelen, werpen ze af en toe een schichtige blik naar boven – ze willen hun brunch niet verstoord zien.

De ene vogel na de andere strijkt even in onze omgeving neer – een kleine, onrustige graszanger, een zwartkopfiskaal met een prachtige rode borst, een grauwe buulbuul die zich graag in de buurt van mensen ophoudt, een blauwe langstaartglansspreeuw die ons altijd weer weet te verbluffen met zijn fonkelend blauw verenkleed, een Afrikaanse bonte kwikstaart.

Buffels, nijlpaarden

Ze leggen elkaar geen strobreed in de weg – voor zover hun territorium gerespecteerd wordt

---

Aan de overkant van het kanaal zakken steeds meer olifanten naar het [zandstrand](#) af. Een veertigtal kunnen we er doorheen de heilige lucht ontwaren, en ongeveer evenveel buffels. Met hun poten in het ondiepe water lessen ze hun dorst of besproeien hun dikke huid. Enkele zijn bijna helemaal in het water ondergedompeld. Tot een toeristenbootje nadert. Verontwaardigd trompetteren ze

even, maar maken zich dan snel uit de voeten, met de buffels in hun kielzog.

Even na vier verwelkomt Vincent ons aan boord van de Hippo. Het Kazingakanaal langs de zuidelijke oever afvaren, tot net voor het Edwardmeer, is ons programma voor de komende uren.

Van op het overdekte bovendeck overschouwen we de omgeving. Het is licht bewolkt, maar de zon laat zich vandaag niet intomen en werpt gul haar stralen over het water.

Bonte ijsvogels bij hun nesten

Bonte ijsvogel

Bonte ijsvogels

Tientallen buffels, bijna honderd wellicht, liggen wat te suffen op de zanderige oever. Sommige liggen in het ondiepe water, bijna schouder aan schouder met een dozijn nijlpaarden. Geen van beide zijn vleeseters, ze leggen elkaar dus geen strobreed in de weg – voor zover hun territorium gerespecteerd wordt, dat spreekt voor zich.

Waar de oever steil boven het water rijst, hebben bonte ijsvogels hun gading gevonden. Het krioelt er van de holletjes, de ijsvogels vliegen af en aan. Een mannetje herken je aan de horizontale witte streep op de

borst, een wijfje aan de twee witte puntjes. Makkelijk te onthouden, grijnst Vincent – het is alsof ze een wit behaasje draagt.

Dan krijgt een leeuw of een krokodil hen moeiteloos te pakken

---

Voorovergebogen waden enkele sierlijke, witte vogels door het ondiepe water, hun bek net onder het wateroppervlak heen en weer wiegend. Afrikaanse lepelaars zijn het, aan het uiteinde verbreedt die bek zich tot een

Lepelaar, steltkluut

Buffels

Afrikaanse zeearend

soort lepel. Daarmee scheppen ze vlot allerhande lekkers uit de rivier – visjes, weekdieren, schaaldieren, amfibieën. Op de achtergrond kijkt een Afrikaanse nimmerzat onbeweeglijk toe, zijn onderbenen grappig naar voren geplooid.

Roerloos ligt een krokodil languit in het zand. Een plastic exemplaar, zo lijkt het wel, door Vincent daar met opzet neergelegd. Onbevreesd ligt ze op het drukke strand, muil en ogen dicht. Want wie zou ze moeten duchten?

Minder op zijn gemak is de zwarte waadvogel die overeind veert zodra we naderen. Een vreemde, gekromde bek heeft hij. Beide snavelhelften sluiten niet perfect op elkaar aan, in het midden vertonen ze een opening. Hij dankt er zijn naam aan – Afrikaanse gaper. Zo'n bek komt goed van pas als slakken en zoetwatermosselen je dagelijkse kost zijn – je hebt steeds een notenkraker bij de hand.

Een boom met hoge takken die ver boven het water uitsteken, betere uitkijkposten kunnen Afrikaanse zeearenden zich niet indenken. Reeds van ver kunnen we hun karakteristieke

Afrikaanse gaper

Olifanten

Weversnesten

Hamerkop met buit

jaar hebben ze te leven. Dan zijn ze zo verzwakt dat een leeuw of een krokodil hen moeiteloos te pakken krijgt.

Enkele olifanten zijn langs de steile helling van het plateau tot aan de waterrand afgezakt. Een deel van een familiegroep is dat. Het mannetje – *big daddy* noemt Vincent hem – trekt alleen rond, maar is nooit ver weg. Bij gevaar komt hij meteen ter hulp. Meer dan zes ton kan zo'n stier wegen. Met zijn slurf zwiert hij een kleine auto de lucht in als hem dat zint. Inclusief inzit-

borst als een witte vlek tussen het gebladerte waarnemen, telkens opnieuw, want ze zijn talrijk. Kieskeurig zijn ze niet, alles wat net onder het wateroppervlak zwemt, valt al snel aan hun sterke klauwen ten prooi.

Enkele buffels liggen op hun eentje in het water. Ogenschijnlijk rustig, maar dat is maar schijn. Zulke oude mannetjes zijn gefrustreerd, agressief en gevaarlijk. Ze zijn immers door sterke jonge mannetjes uit de kudde gezet. *Losers* worden ze wel eens genoemd, maar in feite zijn ze gewoon met pensioen, nuanceert Vincent. Nog twee, hooguit drie

Afrikaanse dwergaalscholver

Hadada-ibis

Wrattenzwijn

Wrattenzwijn,
geelsnavelossenpikker,
koereiger

Varaan

tenden, voegt Vincent er grinnikend aan toe. Toch is diezelfde slurf fijngevoelig genoeg om pakweg een stokje te grijpen, dankzij twee vingerachtige uitsteeksels.

---

*Straks zullen ze daarlangs
stoetsgewijs naar boven klimmen*

Weversnesten hangen laag boven het water. Een hamerkop heeft een vis verschalkt. Afwachtend houdt hij hem in zijn bek, want hij vertrouwt het niet, dat grote gevaarte dat over het water aan komt drijven.

Ook een Afrikaanse dwergaalscholver houdt ons angstvallig in de gaten. Op een boomstronk zit hij, zijn vuurrode oogjes steken scherp af tegen zijn zwarte veren. Tot op grote diepte duiken, daar draait hij zijn poot niet voor om. Toch haalt hij uit gemakzucht zijn prooien meestal uit ondiep water.

Eindelijk krijgen we hem van nabij te zien, de hadada-ibis. Een prachtvogel is het, met bronskleurige vleugels waarop een groenige metaalglans soms schittert als een regenboog in de zon. Een toefje rood siert de bo-

Grote zwartkopreiger

venkant van zijn lange, kromme snavel. Daarmee kan hij vlot door losse aarde woelen, op zoek naar begeerlijke wormen.

*Een deftig heertje lijkt het,
met zijn voornaam grijs verenkleed*

Steil helt het plateau nu naar de rivier af. Zanderige paadjes leiden hier en daar langs de helling naar beneden, en wringen zich soms in haarspeldbochten.

Straks, als de schemering intreedt, zullen ze daarlangs stoetsgewijs naar boven klimmen, de nijlpaarden, de buffels, de olifanten, om op het plateau te grazen. Morgen zullen ze dan weer naar de rivier afzakken om hun dorst te lessen.

Dat zulke logge dieren – zelfs olifanten – in staat zijn zich langs die duizelingwekkende paadjes naar boven te hijsen, lijkt niet te vatten. In het bijzonder als regens er een modderbrij van gemaakt hebben. Zelfs voor mensen zou het een hachelijke onderneming zijn.

Een moedernijlpaard leidt haar jong naar een grasveldje aan de voet van de helling. De klimpartij naar boven ziet ze niet zitten. Op het plateau zou het jong immers te snel op het menu van hyena's belanden, zoals Vincent het plastisch weet te omschrijven.

Ondertussen geeft een familie wrattenzwijnen het goede voorbeeld en daalt gezwind van het plateau naar beneden. Om te grazen moeten ze door hun knieën zakken, want

Lelkievit

hun nek is niet buigzaam genoeg om rechtopstaand te grazen.

Een varaan doolt door het zand, zijn blauwe, gespleten tong flitst af en toe uit zijn bek. Waarschijnlijk is hij naar eieren op zoek, bij voorkeur van krokodillen.

Rustig staat een grote zwartkopreiger over het water uit te kijken. Een deftig heertje lijkt het, met zijn voornaam grijs verenkleed en zwarte en witte strepen op zijn hals alsof hij een stijlvolle stropdas draagt. En uiteraard een

Heilige ibissen

Olifanten

zwarte vlek op zijn schedel, om zijn naam eer te bewijzen.

Van de krokodil die wat verder in het gras ligt, trekt een kleine Ielkievit zich niets aan. Opvallende gele lellen aan zijn snavel zijn diens handelsmerk. De krokodil daarentegen heeft het op onze nabijheid niet begrepen en

Grote zilverreiger

glijdt geruisloos in het water.

Langs de waterkant lopen twee ibissen tussen het gras te scharrelen. Hun witte lijven met zwarte kop, poten en staart springen meteen in het oog. In het klassieke Egypte werden ze vereerd. Nog steeds worden ze daarom heilige ibissen genoemd. Een grote

zilverreiger sluipt langs de oever. Een jonge nimmerzat bespiedt ons nieuwsgierig van over zijn schouder.

Twee olifanten nemen een zandbad. Adolescente broers zijn het, nog niet geslachtsrijp. Straks zullen ze water over hun rug sproeien om een jasje van modder te vormen, dat hun

Nijkrokodil

huid tegen teken, parasieten en ander ongedierte beschermt.

Een plastic exemplaar, zo lijkt het wel, daar met opzet neergelegd

Stilaan hebben we in deze omgeving zowat

Nimmerzat (juvenile)

Maraboe, aalscholvers, grijskopmeeuwen

Roodrugpelikanen

Maraboes, aalscholvers, nijlganzen, heilige ibissen, nimmerzatten, grijskopmeeuwen, ...

alles gezien wat vleugels of poten heeft, zo lijkt het. Toch komt Vincent nog met een laatste verrassing aanzetten. En wat voor een.

Het moeten er vele honderden zijn, de vogels van uiteenlopend pluimage die op een kleine landpunt samentroepen.

Maraboes rijzen schoolmeesterachtig boven aalscholvers, nijlganzen, grijskopmeeuwen en heilige ibissen uit. Zilverreigers en nimmerzatten scharrelen wat aan de waterkant.

Achteraan hokt een kolonie roodrugpelikanen samen. Zelfs een zeearend is uit zijn ivoren toren afgedaald en staat met beide poten bijna in het water.

Te midden van al dat gewemel valt het amper op dat er ook enkele buffels liggen te sluimeren. Van de drukte trekken ze zich niets aan. Een eenzame kob evenmin, onverstoorbaar knabbelt hij aan het sappige gras.

[Top](#)

Afrikaanse zeearend

Ook de hotelgronden ontsnappen er niet aan. Een nijlpaard is vannacht op het gras rond de lodges komen grazen. Nog maar een geluk dat het niet tot ontlasting is gekomen, want dan wapperen ze met hun staart om hun uitwerpselen – en dus hun geurspoor – zo breed mogelijk te verspreiden.

Acacia's tref je in deze savanne amper aan. Huizenhoge euphorbia's hebben hun plaats ingenomen. Als een woud van reusachtige

groene kandelaars staan ze langs de zanderige piste. *Euphorbia candelabrum* heten ze voluit, vanwege die merkwaardige groeiwijze. Dat deze vetplant uit de wolfsmelkfamilie hier zo dominant is, heeft ze aan de boeren te danken. Die gebruikten haar indertijd graag om hun percelen af te bakenen. Toen de tsetseevlieg in het begin van de twintigste eeuw de boeren tijdelijk uit de streek verdreef, stond er op de verspreiding van de euphorbia geen maat meer. Met de acacia's verdwenen

ook de giraffen. Euforbia's zijn immers niet meteen hun kostje. Zebra's of neushoorns zal je hier evenmin aantreffen.

Olifanten daarentegen storen zich daar niet aan. Tussen de struiken staan ze te bunkeren dat het een lieve lust is. Tot ze aarzelend de zandweg oversteken, één voor één. Een twaalftal tellen we er. Iets verderop is het weer prijs, een kudde van een tiental olifanten ditmaal. Maar dat is maar schijn, want er lijkt geen einde aan

te komen, eens ze de bosjes achter zich laten – een dertigtal zijn het er wellicht. Opvallend veel kleintjes ook, schichtig tippelend tussen het woud van poten van volwassen wijfjes.

Elf uur is het als we *Katunguru Gate* en daarmee *Queen Elizabeth National Park* definitief achter ons laten. Even later bereiken we de geasfalteerde weg die ons zuidwaarts voert.

[Top](#)

Jaak Palmans
© 2016, 2017

Lees het vervolg in (4/5)

[Gorilla's in de zon](#)

